

Länsstyrelsen
Värmlands län

Naturvårdsenheten

BESLUT
1991-11-26

231-3797-91

Handläggare
P Åhgren

NATURRESERVATET GINBERGSÄNGEN

Hagfors kommun

Värmlands län

Länsstyrelsen
Värmlands län

Naturvårdsenheten BESLUT
1991-11-26 231-3797-91

Handläggare
P Åhgren

NATURRESERVATET GINBERGSÄNGEN

Hagfors kommun

Värmlands län

Bildande av

NATURRESERVATET GINBERGSÄNGEN, Hagfors kommun, Värmlands län

Innehållsförteckning	Sid
Uppgifter om naturreservatet	3
Beskrivning av området	3
Ärendets beredning	4
Områdets betydelse och behov av skydd och vård samt anordningar för friluftslivet	5
Länsstyrelsens beslut enligt 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1974:1025)	6
Ändamålet med naturreservatet	6
Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen - angående rätten att förfoga över fastighet inom natur reservatet	6
9 § - angående skyldighet att tåla intrång	7
10 § - angående vad allmänheten har att iakttaga	7
9 § naturvårds- - angående skötseln av naturreservatet förordningen (1976:484)	8

BILAGOR 1-5

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Naturreservatet Ginbergsängen
Kommun	Hagfors
Socken	Ekshärad
Läge	Ca 5 km SSO om Ekshärad
Kartblad	Topografiskt kartblad 12D SV Ekonomiskt kartblad 12D 3e-4e
Gräns	Innerkanten av den kraftiga punkt streckade linje som framgår av kartan, bilaga 1
Area	82 ha
Fastigheter	Enligt fastighetsförteckning, bilaga 2
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Naturförhållanden

Ginbergsängen utgöres av ett näs i Klarälvens meanderlopp. Området präglas av en serie tydliga och mer eller mindre parallella älvvallar med mellanliggande fuktiga sänkor som ofta har kärrartad prägel. Näsets norra strandlinje förskjuts sakta söderut genom erosion medan den södra stranden kontinuerligt byggs på med material som ansamlas. Sanden samlas i revlar som utgör en dynamisk livsmiljö för en speciell flora och fauna. I övergången mellan det låga näset och den branta sluttningen upp till ett äldre älvplan finns stora våtmarker med videbuskage, starrängar samt öppna vattenytor. Bildningen av näsets karaktäristiska överyta kan beskrivas enligt följande; Då sandbankar koloniserats av växtlighet bidrager denna i hög grad till den fortsatta sedimentationen. Vid högvatten Översvämmas dessa områden årligen, och vattnet går bakvägen (söderifrån) in över näset. Material som vattnet för med sig fastnar på vegetationen och landet höjs - älvvallar bildas. Innanför de yttersta älvvallarna, där videsnår växer, är denna ansamling av material störst. Älvvallarna jämnas på detta sätt så småningom ut. Näset blir därför svagt vågigt med de tydligaste vallarna mot sydsidan av näset. Marknivån i förhållande till älven ökas mot norr på näset genom pålagringen. Ett typiskt näs kan enligt professor A Sundborg liknas vid "en regelbundet räfflad, något snedställd trekantig platta."

Näset - Ginbergsängen - präglas av gråalskogar i olika ålder och med varierande inslag av andra trädslag. Större delen av näset har tidigare nyttjats som åker och äng. Merparten av området har dock nu en grovstammig lövskog med stort inslag av självdöda stammar. Speciellt i södra delarna av området har bestånden naturskogskaraktär. Inom smärre avsnitt har skogsvårdsåtgärder utförts.

Några äldre bostadsbyggnader i varierande skick finns på näset. De används delvis som fritidsbostäder. Vid basen av näset går en enkel brukningsväg, tidigare landsväg.

Ginbergsängen ingår som ett kärnområde i det stora riksobjektet Klarälvdalen (enligt statens naturvårdsverks beslut av den 10 maj 1988).

Klarälvdalen mellan Vingängsjön och Edebäck har av statens naturvårdsverk även upptagits som ett av de flodplan och deltaområden i Sverige som är av internationellt intresse (enligt rapport till the European Committee for the conservation of Nature and Natural Resources (CDSN) den 30 september 1982).

ÄRENDETS BEREDNING

Frågan om reservatsbildning togs upp vintern 1988/89 i samband med att viss skogsavverkning genomfördes och ytterligare avverkningar aktualiserades. Informationsmöte arrangerades i Ekshärad den 5 april 1989 för markägare och andra berörda. Frågan om reservatsbildningen har komplicerats av osäkerhet kring eventuell dämning av Klarälven vid Edebäck, ca 6 km nedströms området. Länsstyrelsen har i ett yttrande den 29 augusti 1988 till miljö- och energidepartementet kompletterat tidigare yttrande av den 24 februari 1987 till vattendomstolen. Vid sin förnyade granskning av ärendet har länsstyrelsen funnit anledning att lägga större vikt vid de regionalekonomiska och naturvårdande aspekterna än i sitt tidigare yttrande. Därmed avstyrker alltså länsstyrelsen bifall till ansökan om vattenreglering vid Edebäck. Även statens naturvårdsverk har ägnat ärendet förnyad genomgång. Naturvårdsverket har sålunda i yttrande den 10 februari 1989 till regeringen hävdade att vattenregleringen "skulle påtagligt skada naturoch kulturmiljön med dess vetenskapliga och ekologiska värden samt försämrar förutsättningarna i området för ett differentierat och innehållsrikt friluftsliv." Verket menar att vattenregleringen inte bör komma till stånd. Miljödepartementet har i beslut den 20 juni 1991 fastslagit att den ansökta dämningshöjningen m m vid Edsforsen är otillåtlig enligt vattenlagen. Samråd med statens naturvårdsverk har skett i olika skeden av ärendet. En översiktlig inventering av (sumplövskogs-) vegetationen i dalgången genomfördes 1988. För hela övre Klarälvdalen genomfördes 1989 även en jämförande studie av sandrevlarnas insektsfauna. Studier av växt- och djurliv just på Ginbergsängen genomfördes 1989.

Inventeringsverksamheten är delvis motiverad av statens naturvårdsverks önskan att ha underlag för prioritering av säkerställandeåtgärder inom det stora riksobjektet. Åt lantbruksnämnden har 1990 uppdragits att genomföra värdering som underlag för beslut om inträngsersättning eller köp.

OMRÅDETS BETYDELSE OCH BEHOV AV SKYDD OCH VÅRD SAMT ANORDNINGAR FÖR FRILUFTSLIVET

Området är geovetenskapligt intressant genom att det utgörs av ett näs i Klarälvens meanderlopp. Näsens ytformer samt strandlinjernas successiva förändringar är typiska för riksobjektet. Näsens fortsatta uppbyggnad är beroende av att den naturliga depositionsprocessen får fortgå. Det är botaniskt intressant på grund av omfattande förekomst av sumplövskogar varav en betydande del har naturskogskaraktär. Lövslogen utgör livsmiljö för en rad mossor, lavar och vedsvampar. Den ger även förutsättningar för en speciell insekts- och delvis även fågelfauna och är därför av zoologiskt intresse. Unika och särpräglade arter återfinns bland älvstrandens skalbaggar. Bl a förekomma jordlöparna *Cicindela maritima* (mycket sällsynt) och *Bembidion argenteolum* samt *Bembidion semipunctatum* (sällsynt och lokal utbredning). Båda arterna anges av B. Ehnström, SLU, som nationellt hotade arter (kategori 3). Kombinationen av dessa skalbaggar och växterna daggvide och Klarälvvete samt älvens dynamiska sandbiotoper är av unikt slag för Sverige. Ginbergsängen är en mycket god representant för denna naturtyp. Den relativt stora yta som områdets lövskog upptar innebär vidare mycket goda förutsättningar för framtida invandring och etablering av känsliga arter.

Områdets intresse för friluftslivet ligger närmast i möjligheter till studier i och upplevelser av en särpräglad natur, typisk för Klarälvdalen. Åtgärder för att öka tillgängligheten bör vidtagas endast i

begränsad omfattning. Ett starkt slitage på sandrevlarna kan utgöra en risk för den unika insektsfaunan i denna miljö.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Det beskrivna området, som avgränsas med innerkanten av en grov punktstreckad linje på bifogad karta (bilaga 1), bör av skäl som ovan nämnts särskilt skyddas och vårdas på grund av sin betydelse för kännedomen om landets natur.

Länsstyrelsen förklarar därför med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1974:1025) området som naturreservat.

Naturreservatet skall heta Naturreservatet Ginbergsängen.

ÄNDAMÅLET MED NATURRESERVATET

Ändamålet med reservatet skall vara att bevara ett av Klarälvens näs med karakteristiska ytformer, lövskogar av naturskogskaraktär samt speciella strandmiljöer. Områdets förutsättningar att hysa en rik flora och fauna, och däri arter vilka eljest är utrotningshotade, skall bevaras. Området skall i lämplig omfattning utnyttjas för studier och naturupplevelser. Ändamålet skall tryggas genom att området undantages från ingrepp och vegetationen huvudsakligen får utvecklas fritt. Vidare skall områdets naturvärden göras tillgängliga för en intresserad allmänhet genom enkla stigar och information.

För området skall gälla de föreskrifter enligt 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen, vilka anges nedan.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. uppföra helt ny byggnad
2. anlägga väg, bro, brygga, hamn, parkeringsplats eller uppställningsplats för husvagnar
3. uppföra mast, anlägga luft- eller markledning
4. uppföra stängsel eller andra hägnader
5. bedriva täkt
6. schakta, tippa, utfylla, dika eller anordna upplag
7. sprida kemiska bekämpningsmedel, kalk, rötslam eller gödselmedel.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd

8. avverka skog eller utföra skogsvårdsåtgärd.

Föreskrifterna utgör inte hinder för de åtgärder som behövs för att tillgodose ändamålet med naturreservatet enligt 9 § naturvårdslagen och som är angivna under B och D nedan.

Ej heller utgör bestämmelserna hinder för att utnyttja tomtplats kring befintliga (2 st) fritidshus eller för jakt som bedrivs inom ramen för normala regler för ett jaktvårdsområde.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med naturreservatet, nämligen

1. utmärkning av naturreservatet
2. iordningställande av vandringsled enligt markering på bifogad karta

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. föra motordrivet fordon
2. plocka örter, mossor, lavar eller svampar.
3. samla insekter annat än för vetenskapligt ändamål i samverkan med länsstyrelsen.

Föreskrifterna under C gäller även markägare och innehavare av särskild rätt. Undantag dock för befintlig körväg (punkten 1).

D. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) rörande naturvårdsförvaltningen av reservatet

Länsstyrelsen fastställer nedanstående skötselplan

1. Området skall bevaras i huvudsakligen orört skick. Avveckling av områdets barrskogsbestånd kan ske efter särskild prövning och dispens från länsstyrelsen.
2. Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och enligt statens naturvårdsverks anvisningar.
3. En vandringsled, ca 1 m bred, iordningsställes enligt markering på bifogad karta. Spång och enkel bro byggs över våtmarkerna i sydvästra delen av området.
4. Parkeringsplats byggs - enligt särskilt avtal - vid allmänna vägen i väster eller i anslutning till enskilda vägen sydväst om reservatet.
5. Fortsatt dokumentation av naturförhållandena sker framför allt genom uppföljning (upprepning-jämförelse) av tidigare studier;
 - översiktlig vegetationsbeskrivning
 - häckfågeltaxering
 - sandrevlarnas insektsfauna

- moss-, lav- och svampflora
- skalbaggsfaunan

Länsstyrelsen skall vara naturvårdsförvaltare. Förvaltningen bekostas av staten.

Kostnader för naturvårdsförvaltningen uppkommer i första hand för allmän tillsyn. Inledningsvis uppkommer även kostnader för gränsmarkering och information. I ett senare skede tillkommer kostnader för fortsatt dokumentation. Föreslagen vandringsled samt eventuell P-plats kan preliminärt ingå i kommande AMS-projekt.

UPPLYSNINGAR HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 5 (form 8)

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Eliasson.

I den slutliga handläggningen deltog naturvårdschef Furuholm, företrädare för den juridiska enheten samt byrådirektör Åhgren, föredragande.

Bilagor

1. Beslutskarta, skala 1:10 000
2. Fastighetsförteckning
3. Hur man överklagar
4. Registeruppgift
5. Ekonomisk utredning

Kopia till:

Markägare enligt fastighetsförteckning (rek + mb)
 Statens naturvårdsverk
 Boverket
 Kommunstyrelsen i Hagfors kommun
 Byggnadsnämnden i Hagfors kommun
 Vägförvaltningen
 Lantbruksnämnden
 Skogsvårdsstyrelsen i Värmlands län
 FBM
 LM
 PLE
 Naturvårdsregistret
 Reservatspärmerna
 MVE
 PÅ